

Locuint'a Redactorului

si
 Cancelari'a Redactiunii
 e in
 strat'a tragatoriului [Lé-
 vészutona], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
 primi decatú numai de la corespun-
 dintii regulari ai „Federatiunii.“
 Articlii tramisi si nepublicati se
 voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
 Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
 Pre siese lune . . . 6 „ „ „
 Pre anulu întregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:
 pre a. întregu 30 Fr. = 30 Lei n.
 „ 6 lune 16 „ = 16 „ „
 „ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inseratiuni:
 10 or. de linia, si 30 or. tacs'a tim-
 brale pentru fiesce-care publica-
 tiune separatu. In loculú deschisu
 20 or. de linia.
 Unu esemplariu costa 10 cr.

Societatea

pentru fondu de teatru.

Conformu conclusului adunării generali de la
 Dev'a, Societatea pentru fondu de teatru nationalu
 romanu va tiené adunarea sa generale de estu-anu
 in orasiulu Satu-Mare, la 1. iuniu a. c. st. n.,
 are este a cinci-a di de Rusali.

Pest'a, 30. aprile, 1871.

In numele comitetului

Dr. Ios. H o d o s i u,
 presiedinte.
 Iosifu V u l c a n u,
 secretariu.

Ospetiulu de la Brasieu.

Satulu arde, bab'a se péptena.

Precandu întreaga natiunea romana, ingrigitá
 de viitoriulu ei, privesce cu intristare la critic'a
 situatiune in carea se afla, si partea cea mai in-
 teligente a filoru sei meditá dia di si nopte a su-
 pra modului si a mediu-loceloru de scapare; pre-
 candu Romanii Transilvani porta doilulu pentru
 perderea independintii si autonomiei patriei loro,
 pentru perderea drepturiloru nationalu abié cascigá-
 te; precandu Romanii d'in Ungari'a si Banatu
 deplangu sortea in care i-au aruncatu funestulu
 dualismu cu centralisatiunea sa cea rigida,
 si cu tendintiele sale de magiarisare; pre-
 candu diurnalistic'a romana lupta cu resolutiune si
 resemnatiune, infruntandu si pericolele personale;
 - cu unu cuventu: pre candu natiu-
 nea romana gelesce, atunci Burtá-
 ver de d'in Brasieu benchetuesce!

„Ospetiulu infratirii“ este numele aceluí actu
 neutilizabilu, ce se petrech acú su doue septe-
 mane (22/10. aprile, a. c.) la Brasieu. Ce ospetiu?
 Ce infratire? S'a serbatu, díce-se, mare serbatoru
 de infratire între romani si magiari, cari, de la
 dat'a epocala, s'au facutu frati de cruce. Iuon si
 Pist'a, mancandu-i pelea de dorulu infratirii, s'a
 sarutatu, s'a imbratfisiatu, au mancatu si beutu
 pentru a sigilá fedulu inchiatu între romani si
 magiari. Dora s'a inauguratu federalismulu pre
 basea perfecte egalitati între stapanii magiari si
 sclavii romani? Dora Transilvaniei i-se redede
 independintia si autonomi'a ei? Séu, celu pucinu,
 s'a inlaturatu dora batu-jocur'a pusa pre romani
 prin ceea doue legielectorale? Nu scimu, nu cunos-
 cem, n'am vedutu, n'amu auditu nemic'a d'in tote
 acestea. Ministeriulu mag. n'a propusu camerei neci
 unu puiutu de lege in asta privintia, Camer'a inca
 n'au luatú initiativ'a la asié ce-va. D'in care incidentu
 s'a facutu dara stralucit'a si „illuminat'a“
 serbatoru de infratire la Brasieu? Ast'a este in-
 trebarea ce si-o punu romani, cari nu potú pri-
 cepe motivele ominosei infratirii, inse respunsu la
 asta intrebare legitima nu ni dau neci actorii cari
 inscenara acesta tragico-comedia, neci insi-si co-
 respundintii beti de entusiasmu, cari implura
 diurnalele si sciura face atá'ta sfara in tiera.

Se vedemu mai nainte ce spunu acei agenti
 misteriosi, apoi vomu spune ceea ce scimu noi
 despre acestu lucru pocitu. Avemu sè observámu
 d'in capulu locului, cà scirile electrice au sboratu
 la diurnalele nemtiesci, apoi la unele d'in Roma-
 ni'a libera, cu scopu de a mistificá mai usioru
 pre fratii d'in indepartare si-a preocupá cu sifrefta
 opiniunea loro in favorea acestei serbatori de in-
 fratire. Sifretii corespundintii si a adusu a minte
 cà onorab. directoru alu „Trompetei Carpatiloru“
 D. Cesare B o l i a c u prin diurnalulu seu „Es-
 patriatulú“, publicatu la „Brasieu“, fusese la an.
 1848. caldurosu propagatoru alu ideii de infratire
 între romani si magiari, deci vrura a-lu preocupá,
 credendu cà daca resunetulu „Trompetei Carp.“
 va respunde la bucinatur'a Brasioveniloru, opiniu-
 nea publica a Romaniloru este cascigata pentru
 potignitur'a lui Burtá-verde. Amaru se insielara,
 cà-cinecum opiniunea publica a Romaniloru, dar' neci
 macaru a magiario-filului Boliacu nu li succese a
 si-o cascigá, celu pucinu nu dupa cum au crediu-

tu si pote asceptatu autorii acelorú corespundintie
 tendentiose. Coresp. „Trompetei C.“ díce „Festi-
 nulu s'a tienutu in scopulu „fratietá'tii
 pre viitoriu“ a cestoru doue popore (rom.
 si mag.) d'entre cari unulu au fostu asupritoriulu
 celui laltu . . . Ceea ce au desceptatu si au im-
 pinsu la spontana fratietate au fostu fapt'a sa-
 siloru d'in Brasieu, cari acum, dupa ce vediura
 triumfulu neasceptatu alu armeloru prussiane in
 acesti anni d'in urma, li-a casiu natu a se aliplu cu
 inim'a de Berlinu. Norocire cà nu toti (ce mai
 norocire! R.) Sasii inclina spre Prussi'a, ci numai
 cei teneri (Jungsachsen) pentru nou'a (?) idee de
 pangermanismu; dara totu-si acesti teneri avura
 asé de mare staruintia, in càtu li-a reesítu sè
 efectuedie unu ospetiu, adunandu la acestu-a unu
 numeru ca la vre-o trei sute de barbati. Acést'a
 vediendu-o unguirii s'au ingrigitu (?) si si-a luatú
 de sama cà nu este bine sè stèe pre langa aceea-
 si vechia sistema, carea a conturbatu natiunalita-
 tea magiara si natiunalitatea romana, si „prin
 initiativa loro“ au intinsu man'a Roma-
 niloru propunendu-li fratietate pre
 viitoriu (cu ce felu de conditiuni? Red.)
 lucrú ce a succesu „prea lesne“,
 pentru cà între romani inca este idea (de infra-
 tire) etc. Mai de parte romanii nu voru de nem-
 ti . . . Vi vorbescu aci despre romanii, cari au bu-
 nulu semtiu natiunale, pentru cà una alta portiu
 ne d'intr'insii, de si mica, totu-si este d'in nenoro-
 cire predominata de influentia a u-
 striaca carea e totu germana; si acesti-a,
 fratietate nu potú întreprinde, dora numai candu
 li-a poruncí imperatulu.“ (Aci e aci
 Red.) Sasii se adunara (300 insi) la ospelulu nr.
 1. éra magiariu cu romanii la osp. „la Sore“,
 strabandu tote stradele cu music'a regimentulu d'in
 garnisona (a imperatulu. Red.) in capu si cu fla-
 murele ung. si rom. falsaindu innaintea a vre o
 douespediece nuli de poporu „bucurosú“,
 care inchideá la mediulocu pre ospetii rom. si
 ung. in numeru de aproape 800 insi, ce „tre-
 buiá“ sè iee parte la festinu. Anim'a mea au
 fostu si este inca plina de bucuria . . .
 CREDU CÀ SI A DV. DLE RED. (ALU „TROMP. CARP.“)
 Sè innaltiamu impreuna rugeta càtu a totu poten-
 tele pentru generalisarea infratirii,“ etc. Urmedia
 in fine cuventarile dlui K e n y e r e s (ung.) si
 a dlui Nic. P o p p , despre cari nu potemu díce
 alt'a, decátu cà semena cu tote câte se tienu la
 asemenea ocasiuni, vorbe late, etc.

D. directoru alu „Tromp. Carp.“ dupa ce
 recunosece necesitate infratirii între rom. si mag.
 citandu si câte-va frase d'in cei 7-8 nri ai „Espa-
 triatulú“ sèu, precum „nu e alta mantuire pentru
 Ung. si Rom. decátu strins'a legatura între ei, fra-
 tia franca si sincera,“ subadauge inse totu-si „fora
 idee de predominatiune, fora idee de superioritate.“
 Ceea ce d. Nic. Popp au ignoratu-o, si pote acé-
 st'a este caus'a de D. direct. alu „Trp. Carp.“ in
 comentariulu seu, aflá cu cale a-lu apostrofá dí-
 cundu „stringemu man'a cu cordialitate a dlui
 Kenyeres, care a pusu cestiunea pre adevera-
 ratulu (?) ei teremu, parendu-ni rèu ve-
 diendu in discursulu dlui N. Popp
 una ingalare a ideii.“ Adevèrulu inse
 este, cà discursulu lui Kenyeres inca nu cuprinde
 alta ce-va decátu vorbe late, chiaru ca si resune-
 tulu dlui Popp. Eca una frase mai principale „Am
 recitu intru intunericulu unei nopti reci; n'am
 sciutu sè ne cunoscemu unii pre altii si semintia
 iubirii in sufletele nostre au ramasú amortita.“ —
 Frumosu, forte frumosu! dar' Kenyeres se feresce
 a spune cà au recitu numai romanii, precandu
 connationalii sei s'au incaldítu càtu de binisioru
 chiaru cu blanele nostre, se feresce a spune peca-
 tele cari trebuescu reparate, nu spune o vorba de
 trist'a situatiune in carea ne-a indesuitu politic'a
 dualistica ostrunguresca, neci de vointia d'a se
 redicá acestu reu pre basea egalitá'tii (paritati),
 cà-cí infratire numai între frati, adeva numai „in-
 ter pares“ pote sè fia; nu spune una iota despre
 tote acestea, éra ecoulu celu neinsufletítu alu dsale
 (marele oratoru romanescu) arunca tote peccatele in

spatele cele late a le feudalismulu, credendu cu
 firmitate (daca o díce dsa) cà acum'a in plin'a
 constitutiune romanii se bucura de tote drepturile
 chiaru si de celea natiunale, precum se bucura
 dsa si tota cet'a bacanariloru d'in Brasieu, încátu
 bucuria cea straordenaria a dumnealoru semena
 cu risulu convulsivu alu omului gádilitu spre
 morte, pote cu pucin'a osebire, cà brasiovenii asta-
 data, càrcèii i avura in capu.

(Va urmá.)

Bucuresci, 15. aprile, 1871.

Domnule Redactoru!

Am tacutu, am tacutu multu timpu, pentru
 cà nu vi-am potutu imparte-i nemicu imbucura-
 toriu pentru fratii nostri transcarpatini (d'in Da-
 cia superiora) atátu de duiosi de natiunalitatea
 nostra si atátu de crudu cercetati de sorte pentru
 aspiratiunile loro natiunale . . . am tacutu, cà ci
 nu tieneámu consultu a inmultí suferintiele loro,
 causate de seculariele si presintele loviri ale ve-
 chiloru inimici ai ginteí Romane comunicandu-li
 trist'a situatiune a acelei parti a Daciei,
 care este chiamata a fi foculariulu natiunalitá'tii
 Romane, si spre care totu sufletulu romanu cauta
 cu ambitiune, privindu in ea venitoriulu, indepen-
 dintia si glori'a Romanismulu.

Da, o tíera libera, libera in tote directiunile
 desvoltá'rii si consolidá'rii natiunale, avendu in
 fruntea sa unu principe d'in cea mai gloriosa fa-
 milia domnitoria, avendu d'a drépt'a si stang'a sa
 pre dulcile sale sorori, Francia si Spania, ér'
 inaintea sa batren'a si etern'a Rom'a, acést'a tíera
 asta-di se fragmenta in lupte de partide, si prin
 aceste lupte produse de putienulu amoru de pa-
 tria alu unoru filii vitregi ai sèi, este adusa la cea
 mai trista situatiune.

Cum? nu cum-va este adevèratu ce'a ce bu-
 ciuma strainii despre Roman'a?

Nu cum va este unu adevèru, cà tíer'a este
 intr'o fierbere perpetua, cà majoritatea tíerei este
 complotista, revolutiunaria? Cà tesaurulu ei este
 secatu, si cà frumos'a si de natura atátu de abun-
 dantu dotat'a Romania este redusa la o miseria
 irreparabile? Cà poporulu romanu este inguver-
 nabilu, dupa cum a aretatu prin memorandulu seu
 de trista memoria Manolache Costache Iepureanu-
 lu, fostulu ministru, si cà in urm'a acestei triste
 situatiuni, prin abdicarea Domnitoriulu Carolu
 I. i se prepara e situatiune si mai grava?? Si-
 tuatiunea Romaniei este trista, parintii Romanis-
 mulu sunt profundu mahniti; dar' gravitatea si-
 tuatiunii nu este de natura celei indi-
 cate de strainii si de jurnalistic'a platita
 de alesulu lui Dumnedieu, dar' cu totulu deprava-
 tulu poporu alu sementii israelite, aruncata cá o
 planta ostravitoria prin întregu nemulu omenescu.

Noi nu cunoscemu nici unu
 partidú, care ar' complotá, care
 ar' avé de cugetu sè restorne . . .
 si pentru Dumnedieu, pre cine ar' avé necesitate
 Romanii sè restorne, contr'a cui aru trebui sè fa-
 ca revolutiuni? . . .

Contr'a Domnitoriulu Carolu? Apoi princi-
 pele Carolu, nu este Elu expresiunea, implinirea
 dorintieloru totororu Romaniloru? Adevèratu, cà
 epistol'a, despre care s'a vorbitu atá'ta prin jur-
 nalistica, fia aprocrifa séu neaprocrifa, a produsu
 multu sange reu; adevèratu, cà ministeriulu Ie-
 pureanu, prin memorandulu neuitatu, prin
 réu'a politica atátu interna càtu si sterna a re-
 citu multu animele Romaniloru: dar' popo-
 rulu Romanu, parintii patriei nu
 au potutu nici o data gasi reulu
 in tronú, ci in omenii corrupti si
 fara sentieminte, fara aspiratiu-
 ni natiunali, cari de unu timpu
 incóce au formatu unu muru im-
 penetrabilu in giurulu tronulu,
 „unu zidu fara usie si fara ferestre, prin cari
 ochiulu Domnulu nu mai vede nemicu in tíera;
 prin cari nu mai strabate nici tanguire, nici plan-

gere la anim'a Domnului." (Urechia, vornic. Buciocu.) Dacă se pote vorbi despre o revolta, despre o revolta a inimeloru romane, apoi această revolta nu atinge în nemicu tronulu, ci pre lingăii, cari lu incongiura, cari lu exploateza pentru interesele loru egoiste.

Acestu punctu inse nu pote forma o situatiune atât de grava, câtă se nu se mai pota delatură. Reacțiunea, compusa d'in remasțiile de trista memoria ale descendintiloru fanarioti mai de multe ori si a radicațu fruntea maculata, dar' ea nu a fostu în stare a mai sugrumă elementulu curatu romanescu, si a nimici aspiratiunile lui, desteptate prin anulu de etern'a memoria 1848, si reinnoite prin uniunea d'in 1859 si 1866.

Situatiunea financiara? Ea în adeveru este trista... si gravitatea ei este produsa prin réu'a administratiune a ultimeloru guverne.

Dar' ea se pote regulă... si camera trecuta si a cascigatu unu meritu necontestabilu chiaru înaintea inimiciloru ei, înaintea reacțiunei, prin ecuilibrarea bugeteloru... apoi Romania este forte bogata, tesaurlu publicu are fonte immense, înca neatînse, neexploatate.

Domnitoriulu Carolu I. nu are de cugetu a abdică.

Nuantierea partidulu natiunali s'au unitu pentru a salvă situatiunea. Unirea eminentulu si prudentulu barbatu de statu, Michailu Cogalniceanu, cunoscutu înaintea strainiloru că omu alu ordinei, alu stabilității, ér' înaintea Romanimeii prin liberarea țieraniloru, si eliberarea monastiriloru si a averiloru acestoru - a d'in manile preuțime grecesci, unirea acestui mare diplomatu cu partidulu asié numitu rosu, declaratu de inimicii sei interni si de press'a europena de revolutiunariu si resturnatoriu, a facutu sè dis para ori-ce banuiea aruncata a supr'a acestui partidu, că-ci tota lumea scie, că Cogalniceanu numai revolutiunariu nu pote fi.

Astu-felu fiindu starea lucruriloru, situatiunea, de ce este ea grava, în ce constă gravitatea si salvarea ei?

Facia cu gravele evenimente, ee au percursu anulu trecutulu în Europ'a occidentale; facia cu situatiunea amenintatoria d'in asta-lalta parte a Europei, cu evenimentele ce d'in Franci'a au sè fia transpuse pote în Austri'a sèu Turci'a, două imperie imbetrante în vitte si amenintiate de cătra colossele poteri ale nordulu, facia cu cestiunea orientale, care se apropia de rezolvarea sa: în faptu situatiunea Romaniei este forte grava. Essistintia si venitoriulu ei depinde de la poterea, ce ea va dezvoltă cu ocasiunea acestoru evenimentu, în cari ea, cu voia, fără voia, va fi chiamata a jocă unu rol.

Romani'a dar' ar trebui sè întrebuintieze putienulu timpu până la erumperea catastrofei orientale,

pentru o pregătire seriôsa si energica. Prin urmare, nu este ore situatiunea ei amenintatoria, candu nu se face nemicu; candu barbatii, cari s'au succedatu de unu tempu în-occe la carm'a statulu, unii mai mari inimici decâtu altii ai Romanismulu, nu numai că si-au negligatu dorintiele loru, dar' au comissu crime de lesa-natiune, departandu de pre terenulu activității totu ce eră natiunali, pre toti cari prin presentia prin activitatea si aspiratiunile loru natiunali promovău dezvoltarea, înarmarea morale si intelectuale, si asié pregateău poporulu romanu pentru a poté tiené pieptu romanescu la ori-ce întempramente?!

Unu beliduce, care ar' asteptă înaintarea inimiculu cu o ostire nearmata, si indifferentu de sortea ce lu asteptă, nu s'ar' califică elu de imprudentu sèu chiar' de tradatoriu?! Si o țiera, care numera capacități politice, omeni cu unu trecutulu atât de splendidu, cum sunt capii uniti ai partiteloru, si alti barbati eminenti, a caroru-a nume sunt destulu de puternice a însuffeți una poporatiune de 8-10 milioane de Romani — pote ea toleră. că sè stèe în nelucrare, sèu chiaru în pasivitate??!

Nu!... si unirea partiteloru natiunali ni este cea mai eclatanta dovada, că Romania este destépta, se intereseza de sortea sa; că ea si cunoce destinulu, si că nu-i lipsescu fortiele, pentru a face sè se realizéze, sè triumfe aspiratiunile sale legitime.

Alegerile de deputati pentru nou'a representatiune, d'isa natiunale, se apropia. Guvernulu întrebuintieza tôte midilócele, ce-i stău la dispositiune, pentru a-si creă o camera dupa chipulu si asemenarea sa... listele lungi de destituti si demuniri în functiuni sunt cea mai lamurita dovada despre sincerile intentiuni constitutiunali ale ministeriulu presinte. De alta parte se afirma, că în casu candu guvernulu nu ar' reusit a-si alege o camera „capu-plecatu," elu este otaritu a face nou apelu... (si gurele rele afirma, că) nu la țiera, ci la forti'a, ce-i sta la dispositiune.

Tote aceste intentiuni si dispositiuni ale guvernulu actualu nu ni inspira nici o temere; ne tememu inse că legaturele, cari unescu asta-di diferitele nuantie politice ale partidulu natiunali, nu sunt destulu de firme... că această uniune nu este o uniune sincera!

Barema dacă ne-amu insielă în presupunerile nostre, altu-cum destulu de temeinice! Da, unu omu seriosu, care a percursu cu câtu de putiena atentiune istoria partiteloru politice adi essistinte în Romania, metamorfozele prin cari au trecutulu unele d'in ele, se va convinge lesne, câtu este de amenintata durabilitatea acestei uniuni!

Cu tote acestea sè speramu; că-ci de câte ori interesele patriei au pretinsu, flii Romaniei au sciutu cu multa întieleptiune delatură ori-ce divergentia de opiniuni politice, si, uniti în sentiri si aspiratiuni, si-au tinsu mâna fraterna, si au lu-

oratu cu fortie unite pentru salvarea si prosperarea mamei natiuni

X.

P. S. Aici se socotesce de înlaturabilu unu rebellu între Russi'a si Austro-Ungari'a. Ce voru face autorii dualismulu? si va edificiu dualisticu destulu de forte pentru a ocroti natiunalițiele, atât de multe si scârbite între sine, si ale pazii, de a nu fi atinse de acestu tórenté amenintatoriu?!

Relativu la cestiunea schimbării titlulu Romaniei, statoritu în anulu 1856, în conferintia d'in Parisu, si despre carea amu luatulu degiã de repetite ori notitia în colonele acestui diariu, cestim în una correspundintia privată d'in Vien'a a diariulu „Pester Lloyd" urmatoriele:

„Vien'a, 4. maiu. Se aude, că negociatiunile a supr'a cestiunii titlulu romanu, adăca a supr'a introducerii numelui „Romania" si în actele internatiunale, întrerupte în anulu espiratu prin legea monetaria romana, s'au reinceputu de nou, si că plenepotentiati poteriiloru subscrietorie tratatulu de Parisu voru subsemnă câtu mai curundu în Constantinopole, cu consentimentulu Turciei, unu protobolu, care va substitui numirea de „Principatele unite Moldov'a si Romania", statorita prin conventiunea respectiva, cu numirea oficiale „Romania."

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 3. maiu 1871.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedintia la 10 ore a. m. — D'in partea guvernulu sunt de facia ministrii: Teod. Pauler, Balt. Horváth, Vilhelmu Tóth, Stel. Gorove si Ios. Szlavy.

Dupa verificarea procesulu verbalu alu siedintiei d'in urma, presiedintele anuncia una petitiune jurédictionaria, carea se trece la comisiunea petitiunaria d'impreuna cu petitiunile presintate de deputatii Dan. Szakácsy, Ludovicu Dobsa si Colom. Radó.

Deputatulu Iosifu Nyiry, alesu în cerculu Königsberg, comitatulu Barsiu, pune pre biurulu camerei literale sale credentiale. — Se trece la comisiunea verificatoria.

Fel. Lukács interpelleza pre ministrulu de justitia, dacă voiesce că si până la crearea legii de venatu să faca despusetiuni, ca nimenea sè nu cutadie a venă ilegalu pre pamentulu altui-a. — Interpellatiunea se va comunică ministrulu concerninte.

Eduardu Horn presinta raportulu comisiunii centrale relativu la proiectulu de lege despre institutu ungurescu de creditu fonciariu. — Se va tipari si distribui.

Trecundu-se apoi la ordinea d'ilei se cetescu a trei-ora si primescă definitivu proiectele de legi despre conventiunile inchiariate cu Spania si Guatimala si despre rotundimea năiloru de mare. — Se tramitu camerei magnatiloru spre pertratate.

Urméza pertratatea raportulu comisiunii de immunitate în afacerea deputatulu Miletics, remasu nedeli-

FOISIORIA.

Momente d'in istoria fanariotiloru.

(Fine.)

Mintiu'n'a este elementulu de viétia alu fanariotulu, éra omulu care si-tiene parol'a data, trece în ochii loru de unu „prostu." Neci una transactiune comerciala inchiariata cu fanariotulu nu este sigura, fia aceea facuta prin graiu, în scrisu, facia cu martori, sèu tocma la tribunalu. De aceea si comerçulu în Romania este forte nesiguru, mai nesiguru decâtu ori unde aiurea în Europ'a, una adeverata parodia a comerçulu solidu si demnu de respectu, pentru-că creditulu carele este sufletulu comerçulu, degradatu si ruinatu cu totul prin mintiunile invetiata dela fanarioti, a ajunsu sè fia numai imaginariu. Comerciantulu esitu d'in scól'a fanariotica are impertinentia, nerusnarea, sè se laude în gur'a mare că te-a insielatu, că ti-a datu moneta falsa, marfa stricata, imputata, companita falsu s. c. l. Inca si atunci candu nu te-a potutu insielă, dupa-ce te-ai departatu dela elu, minte cătra vecinulu seu că te-a pusu la mana, că te-a pacalitu, că ti-a facut'o, etc. Neci unu omu esitu d'in scól'a fanariota nu are de rusine neci de pecatu a luă bani imprumutu, de ess., dela veduv'a cea mai ticalôsa, a nu i platí neci-odata si a o rapedi pre scara în diosu.

A corrumpe (mitaf) si a se lasă corrumpe, la fanarioti este lucru de tôte dilele, de care nu se geneza neci unulu d'in ei. În acestu respectu nerusnarea merge asié departe, în câtu fanariotulu ti-o spune verde în facia: „Ce vrei domnule? Insa-si religiunea noastră este pentru noi mi-

diu-locu de specula, că sè castigamu averi dela alte popóre, prin urmare si dela voi?"

Raru fanariotu se va poté conteni că sè nu atace banii publice în momentul în care va poté pune man'a pre ei, apoi pune-i macaru furcele la usia. Sè nu credeti inse, că cei estii d'in scól'a fanariota voru fi avendu vre-unu respectu pentru banii besericesci. Au nu vediarati, că până în dfilele lui Alessandru Ioanu I. furara înca si potirele si discurile de metallu nobile si le impartira pre la consangienii loru!

Dara ore în punctulu castitatei sunt mai bunii fanariotii decâtu au fostu iesuitii? O nu, că-ci în acest'a parte mare a fanariotiloru sunt de aceea-si religiune cu turcii. Divortiulu la ei că si la turci, este unu lucru forte usitatu. Omulu d'in poporu la greci te injungbia, te tóca în capu, sèu te impusca, dacă vei cuteză a te atinge de socla sèu de fiic'a lui, fanariotulu nu face casu prea mare d'in asemena lucruri; dara apoi înca mai domnesce si doctrina, că pecatulu comissu cu femeea de alta confessiune religioasa nu ar' fi neci unu pecatu. De aici vine, că si concubinatulu este usitatu fără picu de rusine. Ce e dreptu, că în acestu punctu societatea mai fu gangrenata si prin miserabil'a maimutire a vietiei parisiane; cu tote acestea blasfematia essistă de mai înainte, introdusa de fanarioti si de calugarii loru spre a destramă si ruină pre familiile romanesci, precum în regiunile superiori au si ruinata pre multe, si le-au adusu la sapa de lempu. Câte-va exceptiuni prea onorabili confirma regula.

Contempuranii nostrii cei mai betrani si-aducu bine aminte, ce erău monasteriele grecesci până la secularizarea loru sub Alessandru Ioanu I. (Cusa). În dilele pre candu s'a decisu prefacerea în ruine a monast. s. Ioanu d'in capitala, de una parte a ei locuiau calugarii greci, éra de alt'a mai multe fete publice. Cu ocasiunea essilareii calugariloru

greci s'au aflatu căti-va egumeni cu neveste si cu câte patru-cinci copii.

Fia inse de ajunsu cu ticaloste de acestea, pentru-că dacă amu stă sè le instramu numai câte se sciu d'in fontani autentice, amu trebui sè scriemu unu tomu întregu.

Cea mai grea crima d'in câte s'au imputatu iesuitiloru, a fostu sicariatulu sèu assassinatulu. Sunt ore fanariotii d'in acestu seculu alu nostru mai buni decâtu iesuitii? Neci vorba. Lasamu că în resaritu si sicariatulu este unu lucru de tôte dfilele; lasamu că insa-si una parte a justitiei resaritene este în sine-si unu sicariatu, dara apoi se scie că în Asia mica se prepara veninurile cele mai infricosiate. În an. 1829 vre-o patru boieri fruntasi d'in Bucuresci morira cu totul pre neasteptate. Ceilalti boieri pricepura indata ce pote fi la midiu-locu, si asié disera cătra mediculu grecu adusu de rusi în adinsu în țiera: Doftore, ni-ai omoritu patru de ai nostrii; ce sè-ti platimu că sè ne curati si pre unu muscalu. În Romania că si în Orientu multi omeni mai înainte de acest'a si-faceău fontanella la mana, pre care apoi o astupău cu câte una boba de mazere. În asemena casuri sicariulu nu aveă decâtu sè jôce în fontanella omului căte una boba inveninata, si bietulu omu cu atât' eră tramisu pre ceea lume. Assassinatulu comissu în Bucuresci înainte cu patru ani de cutare popa a supr'a amantei sale, a fostu una adeverata fapta de fanariotu.*

Asié dara neci în acestu punctu fanariotii n'au voitulu remana mai pre diosu de iesuiti. Tota differentia între acestea

*) La acestea sè se rennumere si fiorosulu attentatu comissu la Iasi în 7/19 ian. 1871, a supr'a mitropolitulu Callinicu de cătra spurcatulu archimandritu si professoriu Climente Nicolau, carele trasé patru focuri de revolveru, d'in care două vulnerara pre mitropolitulu destulu de greu. Si pentru ce aceea crima cumplita? Pentru-că se ceru de repetite-ori inventariulu, monasteriei de la acelu fanariotu.

*) Vedi Nrii 40, 42, 43, 44 si 45 ai „Fed."

ventiunea consulara inchiziata cu statele americane unite. — Se voru tipari si impartii.

Presedintele invita camer'a a intregi in sedinti'a de luni-a venitoria, 8. maiu, comisiunea pentru instructiune, devenita ne completa prin moartea deputatului Paulu Nyáry. — Se decide.

Trecundu-se apoi la ordinea d'lei, se cotesce a trei-ora si primeste definitiv proiectulu de lege despre despusetiunile provisorie ce sunt a se face cu privire la comunitatile contractualiste. — Se tramite camerei magnatiloru spre pertratate.

Urméza continuarea desbaterei speciali a sup'ra proiectului de lege despre organizarea tribunaleloru de prim'a instantia. — Intre ace'a bar. Iuliu Nyáry presinta nunciulu camerei magnatiloru, dupa care magnatii au primitu proiectele de legi despre construirea calii ferate Eperiesiu-Tarnovu si despre importulu liberu alu lemneloru de focu in Dalmati'a fara modificatiune, éra proiectulu de lege despre organizarea comuneloru cu ore-si cari modificatiuni. — Cele doué proiecte d'antáiu se voru asterne Majestáti Sale spre sanctiunare, éra modificatiunile facute la legea comunale se voru tipari si tramite la sectiuni.

Dupa ace'a camer'a admite parte modificati, parte nemodificati §-ii 8—25, si cu acésta

Sedinti'a se inchiaia la 1³/₄ ora d. m.

Oradea-Mare, 3. maiu, 1871., st. n.

Onorab. Red. ! Aveti bunetea a publica urmatori'a consemnatiune a generoseloru oferte incurse in folosul institutului de fete proieptat a se infiintia in Oradea-Mare.

Prin starunti'a Onorab. Domne Ermina P. Desseanu d'in Aradu s'a colectatu de la Onorab. DDi si DDe, precum urmédia : Ioane P. Desseanu adv. 5 fl. Grigoriu Venteru, adv. 1 fl. I. Bercianu protop. rom. 10 fl. Mironu Romanulu, presied. consist. Orad. 5 fl. Alessiu Popovicu, adv. 3 fl. Ionu Ratiu, protop. rom. 2 fl. Ionu Luca, Davidu Nicora, ases. trib. comit., Petru Budai, câte 1 fl. Visariou Romanu 5 fl. Iulia Ratiu 1 fl. Ermina P. Desseanu 2 fl. Sum'a : 37 fl. v. a.

Primiti, etc.

Paulina Romanu.

VARIETATI.

** (La colegiulu I.) d'in Râmniculu-Saratu, in Romani'a, s'a alesu senatoru dlu Alessandro Hr. Nicolescu.

** (Cetimu in „Telegrafulu“) d'in Bucuresci urmatoriile ; O scire imbucuratori ni-a sositu de la Râmniculu-Saratu, care amu dorise se repetesca d'in tóte partile Romaniei. — Anume, o persóna pre stimabila ni scrie, cá in acésta urbe frumoza s'a infiintiatu o „Societate Romana de Economia“, care are de scopu a capitalisa economiele cele mize, si a inlesni fonduri ori-cariu individua la casu de trebuintia. — Acestu institutu demnu de cea mai latita imitatiune, pre carea o si recomandam toturoru romaniloru bine-sentitori, si-a inceputu activitatea de la 1. martiu.

** (Caletori'a de 19 ani a unei epistole.) Unu locutoriu d'in Vien'a, care mai inainte a locuitu in Prosnitz, d'lele trecute a primitu de la Aradu o epistola espediata inca de la 19. iuniu 1852, adeca inainte de 19 ani. Celu ce a scrisu acésta epistola, intr'acestu restimpu, a moritu de multu. — Acum'a adresatulu i pote raspunde in cealalta lume, unde pote cá respunsulu va ajunge mai inainte de 19 ani.

** (Diariulu „Agrar Zeitung“) afa, cá deschiderea dietei Croatiei si a Slavoniei s'a amenatu pre 3. iuliu a. c.

** (Successorul lui Ionu Popu.) Pr. S. S. parintele eppu Ios. P. Szilágyi au nomitu in 24. aprilu, a. c. de Rectoru alu seminarului rom. d'in Oradea-Mare, pre tenerulu canonicu Ionu Sabáu u, Dr. in teologia, crescutu la Rom'a, in institutul de propaganda fide. Noi am fi doritu a vedé in acésta importanta functiune pre D. Iustinu Popfiu, carele, a fora de praxea ce si-a cascigatu cá vice-rectoru, unesce tote insusirile necesarie spre a poté implini sublimea missiune a educatiunii numerosiloru teneri d'in Seminaru. Credemu inse cá D. canonicu Sabáu va lua numai sarcin'a affaceriloru economice, remanendu conducea educatiunii concediuta Dlui Popfiu, si speramu, cá Pr. S. S. D. eppu, apretiuindu meritele acestui eniuentu preutu alu diceesi sale, va mediloci numirea lui la demnitatea de canonicu-rectoru, la care, credemu noi, are destule titluri. — Totodata ni se impartescesc de la Oradea-Mare cá „SS. Loru episc. Szilágyi si Olteanu ar' fi propusu pentru episcopi'a de Gherla pre D. can. Sabáu si cá d'in tote poterile ar' fi solicitandu la guvernul numirea lui.“ Dreptulu propunerii compete inse numai Metropolitulu, éra recomandatiunile, solicitariile, scimul preabine ca se imbuldiescu cu radical'a de la competenti si necompetenti, cu tote acestea, d'in câte amu aflatu noi pána acum'a in asta privintia, potemu

dice, cá stapanii d'lei nu gasira inca omulu carele li-ar' fi cascigatu complacerea deplina. De altminta multi sunt chiamati dar' numai unulu pote fi alesu, — asid : se vorbesce, cá in combinatiune ar' mai fi a fora de candidatii Metropolitulu (DD. can. Papfalvi, Fekete (Negrutiu) si vicariulu Mihaiu Pavelu) si a fora de candidatulu celoru doi sufragani ai sei (Sabáu) inca si D. secret. metrop. Victoru Mihali si D. can. titul. Directoru gimnas. Teodoru Kóvári. Stimamu personele, dar' noi nu potemu decátu a reclama dreptulu de alegere, pentru carele ar' trebui se insiste episcopatul romanescu gr. cat. si anume : cei doi sufragani, unindu-se cu Metropolitulu, se staruesca d'in tote poterile spre acestu scopu, in locu de a paralisa actiunea Metropolitulu, usurpandu dreptulu de propunere, ce nu li compete, — cá-ci vai de episcopatul imparechiatu ! Regnum in se divisum desolabitur, mai alesu candu strainii tindu si lucrare spre acésta.

** (Calculu periculosu.) Unu tieranu nu pré politicosu, convenindu cu unu vechiu amicu alu seu, pre care nu-lu veduse de multu tempu, incepu cu acestu-a unu discursu lungu si largu, atátu despre neccasurile si bucuriile familiare proprie, cátu si despre alte lucruri si persone mai memorabile d'in cerculu cunoscintiloru sale. Se intielege de sine, cá dupa-ce s'a vorbitu despre toti si despre tóte, parintele sufletescu d'in locu inca n'a potutu remané uitatu ; venindu deci vorba si despre d'insulu, tieranulu, mandru de a areta amiculu seu, in ce relatii amicale si intime sta elu cu pop'a, dise : „Pop'a nostru e intr'adeveru unu omu evlaviosu, si cu osebire pre femeele straine nu le pote suferi. De aceea elu totu-de-un'a tiene una nepota la sine. Noi amendoi suntemu acum omeni betrani, si eu i-am cunoscutu tote nepotele sale si, dupa-ce am calculatu, am aflatu, cá Dlu parinte a trebuitu se aiba cinci-spre-diece sorori si fia-care sora a trebuitu éra-si se aiba câte trei-spre-diece fete.“

** (Ereditate desgrupata.) Diariulu de Salisburgi'a nareza, cá in d'lele trecute a repausatu in Mödhan, aprópe de Seekirchen, unu tieranu, veduvu si fara copii, care in tota viet'a sa a adunatu unu capitalu forte considerabilu, dar' in locu se depuna banii la vre-unu locu siguru spre fructificare, i tienea ingropati in pamentu. In data dupa moartea lui, erediu incepura a cantá si a sapá prin tota cas'a si, dupa pucina osteneala, aflara in sinulu pamentului una gramada de dieceri, doi-dieceri si taleri in suma de 20.000 fl. Este propabilu, cá una parte d'in acestu tesauru se fia fostu ingropata chiaru de tatalu repausatului, care inca inmodá crucerulu cu diece noduri, de ora-ce parte mare erau mucediti si alipiti unulu de altulu, încátu numai prin apa ferbinte i-au potutu desface si spalá.

** (Banca de creditu.) In 23. aprilu s'a tenu in opidulu Versietiu adunare generale pentru constituirea unei bance de creditu. Banc'a si-va iucepe activitatea cu unu capitalu de actie de 300.000 fl., spre care scopu s'au si solvitu 60.000 fl. Presedintele acestui institutu de creditu este Dlu deputatu dietalu Georgiu Mocioni.

** (Graduatiunea militare d'in maiu) s'a publicatu. Cu acésta ocaziune s'a denumitu doi locotenenti meresiali campestri, siepte generali-majori, unu-spre-diece coloneli, 26 locotenenti-coloneli si 45 majori. La infanteria au avansatu 69 capitani de clasea a dou'a la gradulu de capitani de cl. a dou'a, 79 locotenenti la gradulu de locotenenti super. ; la infanteria confioaria au avansatu 11 capitani de cl. a dou'a la capitani de cl. prima, patru locotenenti super. la gradulu de capitani de cl. a dou'a, 15 locotenenti la gradulu de locotenenti super. ; la trupele de venatori au avansatu patru capitani cl. a dou'a la capitani cl. prima ; in corpulu de armata sanitaru unu locotenente super. la gradulu de capitani cl. a dou'a, unu locoteninte la gradulu de locoteninte super., unu cadetu la gradulu de locotenente ; la cavaleria au avansatu 6 locotenenti super. si cinci capitani titulari la gradulu de capitani de cavaleria cl. prima, 25 locotenenti la gradulu de locotenenti super., 20 cadeti la gradulu de locutenenti ; la artileria au avansatu 18 capitani de cl. a dou'a la capit. cl. prima, 20 locot. super. la capit. cl. a dou'a 55 locotenenti la gradulu de locot. super., 17 cadeti la gradulu de locutenenti ; la corpulu de geniu : 11 capitani cl. a dou'a la capit. cl. prima, 16 locot. super. la capit. cl. a dou'a, 12 locot. la gradulu de locot. super., 10 cadeti la gradulu de locot.

Literariu.

Opurile lui Caiu Corneliu Tacitu, alu celui mai mare istoricu latinu, traduse de Gavr. I. Munteanu, tiparite sub auspiciile societati academice romane, au esitu de sub tipariu in Sibiu la Sam. Filtsch (W. Kraft) 8° midioclu 39¹/₂ cole. Pretiulu defiptu de cátra delegatiunea societati academice romane este numai 2 fl. 80 cr. val. austr., séu 6 lei noiu, si se pote casciga atátu prin librari'a S. Filtsch. (I. Spreer) d'in Sibiu, cátu si prin tote celelalte d'in

acésta tiéra si d'in Romani'a, éra unu numeru de esemplare e depusu si la redactiunea „Transilvaniei.“

Venitulu curatu, dupa scoterea speseloru tipariului, e destinatu pentru educatiunea fiului orfanu alu repausatulu traducatoriu.

La alte popore, auctorii classici latini si elini, si mai de aproape cei istorici, s'au tradusu si tiparitu pána acuma de repetite ori.

Credemu, cá a venitu tempulu, in care se sentimul si noi neccasitatea traducerii loru in limba nostra.

Sciri electrice.

Brussell'a, 2. maiu, sér'a. „Independenti'a belgica“ comunica d'in Verviers cu datulu 3. l. c. : Verviers si Stembert fure preste nopte lincise. In Goé eru sera ieri turburári seriose, si se continuara pána nóptea tardfu. Lucratorii cerura plata si pentru d'lele libere de la lucru, ce'a ce li s'a negatu. S'a escatu una lupta intre mai multi lucratori si intre cinci gendarmi, a sup'ra caroru-a s'a aruncatu cu petre. Mai multe case fure asediate si nesce lucratori si gendarmi vulnerati. Turburári d'in Goé durara si asta-di demanetia. E temere, cá ele voru poté exercita una influentia rea si a sup'ra lucratoriloru d'in Verviers. S'au luat measure de precautiune.

Parisiu, 3. maiu, demaneti'a. La cererea prussiloru, fortulu Vincennes trebue se-si reduca garnisón'a. In Asnières si Neuilly se aude d'in candu in candu bubuiture de tunuri si pusee ; d'in forturile Issy si Montrouge inca se sustiene unu focu viu. Dupa-ce federatii fure constrinsi a se retrage, trupele de Versali'a reocupara asta nópte parculu d'in Issy si comunitatea. Fortulu Issy e amenintiatu acuma d'in partea sudica si vestica de cátra baterielele trupelor de Versali'a. — 3500 murari liberi au intratu in servitulu communei.

Municu, 4. maiu. Nuntiulu papalu de aici presinta una nota, prin carea se inserca a demonstra, cá dogm'a infallibilitatii nu vine in neccasitate cu constituitiunea bavaresa.

Versali'a, 4. maiu. Jules Favre caletori in noptea d'in urma la Brussell'a pentru a conduce negociatiunile de pace. — Diariulu „Soir“ comunica : Procurorulu republicei d'in Dreux provocá pre principii de Orleans se parasca Francia.

Rom'a, 4. maiu. Guvernulu a descoperitu atátu aici, cátu si in Boloni'a, Turinu si Milanu, una conjuratiune forte latita si urdita de societatea internatiunale, cu scopu de a produce turburári in cele mai de frunte cetati ale Italiei.

Odes'sa, 4. maiu. In urm'a devastárilor, mai multe case de aici se dechiara de insolvente. Aici esiste temere de una crisa grava pentru Russia de sudu.

Berolinu, 4. maiu. Una depesia a lui Bismarck cátra Favre, relativa la traganarea negociatiuniloru de pace, are form'a unui ultimatu si amenintia, cá va rechiamá pre mandatariulu prussianu d'in Brussell'a.

Versali'a, 4. maiu. Opusetiunea contr'a lui Thiers cresce ; drept'a monarcista este nemulsumita cu elu, de ora-ce vré se primeste in oficiu pre mai multi ministri, cari nu sunt pré placuti.

Brussell'a, 4. maiu. Mandatariulu prussianu Arnim pleca la Berolinu, ér' celu francesu la Versali'a, inse marti se reintorcu la Brussell'a, Jules Favre n'a sositu aici. — „Independance belge“ comunica d'in Parisu d'in sorginte militaria, cá comun'a nu pote se invinga, dar' trupele de Versali'a inca nu voru reportá victoria decisiva, pána ce gardele nationale voru aperá cetatea. — Perderea totale a insurgentiloru se urca pána acum la 14.500 de morti si raniti si la 6000 prisionieri.

Florentia, 5. maiu. Parlamentulu se va prorogá si in iuliu se va redeschide in Rom'a.

Versali'a, 5. maiu, demaneti'a. (Oficialu.) Favre si Pouyer-Quertier plecara ieri la Frankfurt, unde va merge si Bismarck. Scopulu acestei conveniri e complanarea unor dificultati ivite cu ocaziunea negociárilor d'in Brussell'a, si intetirea subscierii paci definitive. — Dupa scirile private, lucrári pentru deplin'a isolare a fortulu Issy se continua si acum'a. — Comun'a desfiintia juramentulu politicu.

Propriet., edit. si red. respundiet. : ALES. ROMANU.